2015D19234

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 14 april 2015 inzake het evaluatieonderzoek naar het Waarborgfonds voor de Zorgsector (Kamerstuk 34 000 XVI, nr. 108).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

Adjunct-griffier van de commissie,
Clemens

Inhoudsopgave

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
II. Reactie van de Minister

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met zorg kennisgenomen van het evaluatieonderzoek naar het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WFZ) en de achterborg van het Rijk bij het WFZ. Het fonds is in de ogen van deze leden een direct gevolg van een terugtrekkende overheid en het als een markt laten functioneren van de zorg in Nederland. Het mag als bekend worden verondersteld dat genoemde leden een geheel andere visie op de zorg hebben. Zij zijn van mening dat het Rijk garant dient te staan voor de kapitaallasten van zorginstellingen. Op deze wijze zijn de kapitaallasten lager en zijn zorginstellingen minder risicodragend. Dit komt de kwaliteit en continuïteit van de zorg ten goede. Daarnaast is het volgens de leden van de SP-fractie op deze wijze beter mogelijk te kunnen sturen op de uitgaven van zorginstellingen aan vastgoed en in te grijpen indien deze ten koste dreigen te gaan van de primaire taak van zorginstellingen: het bieden van goede en voor iedereen bereikbare zorg. Deze leden verwachten een uitgebreide reactie van de Minister op het bovenstaande en hebben voorts nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie zijn er allerminst van overtuigd dat de voorgenomen afschaffing per 2016 van het College Bouw Zorginstellingen (CBZ) een wijs besluit is. Genoemde leden vragen de Minister of er sinds het afschaffen van het bouwregime in 2008 en 2009 voor respectievelijk de curatieve zorg en de langdurige zorg is gekeken naar de gevolgen hiervan. Zijn zorginstellingen meer en/of anders gaan bouwen? Is er sprake van een procentuele toename van het budget van zorginstellingen dat aan vastgoed en/of kapitaallasten wordt besteed? Wat is de reactie van de Minister hierop? Acht de Minister dit een wenselijke ontwikkeling, zo vragen deze leden. Indien deze analyse door de Minister niet is gemaakt, wat heeft haar dan toch doen besluiten nadat het CBZ eerder al de wettelijke taken werd ontnomen, het college nu volledig op te heffen? De leden van de SP-fractie zijn van mening dat dit een onverantwoord besluit is. Zonder regierol van de overheid bij de uitgaven op vastgoed, is de kans groot dat zorginstellingen zich gaan gedragen als projectontwikkelaars met alle risico's van dien. Genoemde leden memoreren in dat opzicht de gedragingen van woningcorporaties toen de overheid zich terugtrok en meer recent het bestuur van de Universiteit van Amsterdam dat meer met de vastgoedportefeuille bezig was dan met het goed besturen van een onderwijsinstelling. De leden van de SP-fractie verwachten een uitgebreide beantwoording van de Minister van deze vragen.

De leden van de SP-fractie zien in de genoemde interviews met banken en de uitkomsten daarvan, een bevestiging van hun overtuiging dat de zorg geen markt is. Het veelal zeer specifieke vastgoed heeft buiten de zorg weinig waarde. Dit levert een extra risico op voor instellingen en dus indirect voor banken die dit doorberekenen in de rentelast. Acht de Minister dit een wenselijke ontwikkeling? Deze leden wensen een uitgebreid overzicht van de ontwikkelingen van de kapitaallasten van zorginstellingen sinds de invoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw) tot op heden. Zij willen ook een overzicht van de kapitaallasten van zorginstellingen over diezelfde periode, in het geval dat niet de banken, maar het Rijk garant zou hebben gestaan. Genoemde leden vragen namelijk of

vooral de zorg of de kapitaalmarkt beter is geworden van deze hele operatie. Hoeveel geld dat aanvankelijk bedoeld was voor zorg, is er verdwenen richting banken vanwege toenemende risico's voor instellingen? Acht de Minister dat een ontwikkeling die uit te leggen is wanneer er onder het mom van «de zorg betaalbaar houden» hard wordt bezuinigd en veel mensen niet langer de zorg krijgen die zij nodig hebben? Is de Minister bereid om, evenals bij het Erasmus Medisch Centrum, risicodragend te zijn voor zorginstellingen? Indien nee, wat zijn voor de Minister de criteria om in de ene situatie niet en in de andere situatie wel garant te staan? Acht de Minister de kans groot dat onder het bouwregime vastgoedprojecten zoals bij het Erasmus Medisch Centrum geaccordeerd zouden zijn? De leden van de SP-fractie vragen de Minister haar visie op een Rijksgebouwendienst voor zorgvastgoed. Erkent de Minister de voordelen die dit zou hebben zoals: het vervallen van de risicodragendheid voor zorgstellingen, de daarmee gepaard gaande lagere kapitaallasten, het in publiek bezit houden van vastgoed veelal betaald met publiek geld en bovendien het voorkomen van excessen op het gebied van nieuwbouw? Genoemde leden vragen hoe de Minister voorkomt dat vastgoed gefinancierd met publiek geld nu of in de toekomst in private handen belandt? Welke garanties biedt de huidige wet- en regelgeving om dat te voorkomen? De leden van de SP-fractie wensen een uitgebreide reactie van de Minister.

De leden van de SP-fractie maken zich evenals het WFZ grote zorgen over de macht van de zorgverzekeraars die ten koste kan gaan van zorginstellingen. Zorgverzekeraars kunnen zorginstellingen zogezegd maken of breken wanneer zij besluiten geen zorg in te kopen. Dit terwijl zorginstellingen wel langdurige verplichtingen zijn aangegaan met betrekking tot leningen voor vastgoed. Heeft de Minister zicht op het aantal zorginstellingen dat financieel gezien in de knel zit vanwege het van het ene op het andere moment niet langer contracteren door zorgverzekeraars? Zo nee, is zij bereid die informatie alsnog in te winnen en met de Kamer te delen? Voorts vragen deze leden of de Minister zicht heeft op de financiële gevolgen van het afschaffen van de contracteerplicht op de kapitaallasten van zorginstellingen. En wat waren de gevolgen voor het WFZ zelf?

De leden van de SP-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van de conclusies met betrekking tot markt, risicobeleid en governance. De lagere rente en langere doorlooptijden die de geborgde leningen bieden, stellen zorginstellingen vooral in staat om duurdere (ongeborgde) leningen aan te gaan bij banken. Genoemde leden vragen waarom de Minister niet meer werk maakt van het omhoog brengen van het percentage (nu ongeveer 50%) door het WFZ geborgde langlopende leningen. Het WFZ is toch niet opgericht om de banken te spekken met zorggeld? Deze leden maken zich ook zorgen over hetgeen gesteld is dat leningen veelal aangegaan worden bij slechts de vier grote Nederlandse banken. Zeker bij grote bedragen waarbij meerdere banken betrokken zijn, is er amper sprake van concurrentie van banken onderling en de rente dus hoog. Wat is de reactie van de Minister hierop, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie vragen de Minister om een reactie op de aangedragen alternatieven en mogelijkheden. Hoe staat de Minister tegenover de mogelijkheid van schatkistbankieren of die van een directie staatgarantie? Genoemde leden vragen de Minister of zij erkent dat dit de risico's en kapitaallasten voor zorginstellingen verlaagt. Wat is de reactie van de Minister op de mogelijkheid van subsidies op rentebetalingen of het versterken van het eigen vermogen van instellingen? Deze leden vragen hoe de Minister staat tegenover een saneringsfunctie bij het WFZ. Acht de Minister de vergelijking met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) een juiste? Wat zijn de voordelen en de nadelen van

zo'n saneringsmogelijkheid? De leden van de SP-fractie vragen de Minister of zij denkt dat dit uiteindelijk voordelig of juist nadelig uitpakt voor deelnemers aan het WFZ. Of wordt de deelname daaraan juist ontmoedigd waardoor zorginstellingen nog meer geneigd zijn ongeborgde leningen op de kapitaalmarkt aan te gaan?

Tot slot zijn de leden van de SP-fractie meer in algemene zin benieuwd naar de reactie van de Minister op dit rapport. Welke conclusies trekt zij hieruit en is het onderzoek aanleiding voor een aanpassing van het beleid en zo ja, op welk gebied?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het evaluatieonderzoek naar het Waarborgfonds voor de Zorgsector. Deze leden hebben hier enkele vragen bij.

De leden van de CDA-fractie lezen dat het marktaandeel van WFZ-deelnemers als percentage van de omzet in de cure circa 85%, in de GGZ circa 70% en in de care circa 60% is. Genoemde leden vragen of dit betekent dat een aanzienlijk deel van zorginstellingen daarmee geen WFZ-deelnemer is. Wat zijn overwegingen om uit eigen keuze niet deel te nemen aan het WFZ? Is het exploitatieresultaat bij niet-deelnemers lager of hoger dan bij deelnemers? En in hoeverre is een verschil van exploitatieresultaat toe te schrijven aan de vraag of de instelling deelneemt of niet?

De leden van de CDA-fractie vragen sinds wanneer de Raad van Toezicht vier leden heeft terwijl statutair een minimum van vijf leden vereist is. Deze leden vragen naar de reden waarom het niet eenvoudig blijkt te zijn om geschikte kandidaten te vinden.

De leden van de CDA-fractie vragen welke besluiten en maatregelen van het WFZ door de Minister goedgekeurd dienen te worden. Hoe vaak en bij welke besluiten heeft de Minister de afgelopen jaren goedkeuring verleend? Genoemde leden vragen verder aan welke besluiten de Minister geen goedkeuring heeft verleend. Wat is de reden geweest om geen goedkeuring aan deze besluiten te geven?

De leden van de CDA-fractie vragen of het klopt dat het waarborgfonds alleen borgt voor zover er sprake is van zorg op basis van de Zorgverzekeringswet en (voorheen) de AWBZ. Hoe zit het met de borging van de zorg die overgegaan is van de Zvw en de AWBZ naar de gemeenten? Bestaat er voor deze instellingen ook een borgingsfaciliteit? Wat betekent dit voor die instellingen? Klopt het dat door de overhevelingen van zorg naar de gemeenten er instellingen zijn die wel gezamenlijk borg staan voor verliezen, maar die zelf niet onder de waarborg vallen?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het evaluatieonderzoek «Waarborgfonds voor de Zorgsector» van Deloitte. Naar aanleiding van de bevindingen in dat rapport worden conclusies getrokken met betrekking tot de markt, het risicobeleid en de governance. De leden van de D66-fractie verzoeken de Minister een kabinetsreactie te geven waarin wordt ingegaan op de in het rapport getrokken conclusies en de beleidsmatige consequenties die de Minister daaraan verbindt.

II. REACTIE VAN DE MINISTER